

Vesele k volbám !

Někdy v polovině sedmdesátých let se konaly v socialistickém Československu. Byl jsem rozhodnut nevolit; za náročnou práci při vývoji čipů elektronických součástí jsem dostával jen průměrný plat. Měl jsem pocit, že nemám co ztratit. Nevolit ovšem nebylo jednoduché – neúčast ve volbách se mohla dostat do kádrových materiálů a pokazit pracovní kariéru.

Pracoval jsem tehdy na Moravě a dojížděl do Prahy k rodičům. Vymyslel jsem si fintu: nahlásil jsem, že jedu volit do Prahy a rodičům jsem zalhal, že už jsem odvolil. Vyzkoušel jsem tuto fintu několikrát. Až potřetí se to k mým rodičům (kterým již bylo kolem 80 let) nějak doneslo. Zřejmě při volbách fungoval informační systém – nikdo z toho neunikl.

Chodil jsem v den voleb po Praze a všude byla spousta transparentů a plakátů – na člověka to působilo jakousi magickou silou, která ho nutí dělat totéž co ostatní - nevybočit ze stáda.

Od roku 1989 jsou volby u nás svobodné – kdo nechce volit nemusí¹. Problém je koho volit. President Václav Klaus kdysi řekl, že zárukou demokracie jsou politické strany. Ty u nás skutečně vznikly Klausova ODS, Zeman vybudoval na starých základech Sociální demokracii, dále tu existuje tradiční „lidová“ strana KDU-ČSL. Strany by měly být jakousi školou demokracie – stranu by měli financovat její členové, kteří si pak volí své delegáty do vyšších stranických orgánů. Zpočátku to vcelku fungovalo; v průběhu divoké *privatizace* však vznikla skupina *oligarchů*, kteří získali na další vývoj rozhodující vliv. Strany postupně degenerovaly, ztratily členskou základnu. Není divu, že *není koho volit*, na politické scéně chybí morální autority, kterým by lidé mohli svěřit svůj osud.

Místo politických stran tu máme politická hnutí – *strany jednoho muže*. Ty však nemohou zdravý vývoj společnosti zajistit. Podobný vývoj sledujeme i u našich sousedů- Maďarsku, Polsku...

Zdá se však, že funguje samospráva alespoň na úrovni obcí a krajů. Potvrzují to i průzkumy důvěry občanů v instituce; největší důvěře se těší *starostky a starostové*.

V Davli, 12. srpna 2021

Jan Matys

¹ Za první čs. republiky byla účast ve volbách povinná. Můj děda ležel na smrtelné posteli rodina musela zaplatit za něj pokutu